

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

**'Sociaal recht: tussen behoud en vernieuwing' [Bespreking van:
Blanpain, R. & Hendrickx, F. & Plessen, W. & Dongelen, H. van (2011)
Labour Law between Change and Tradition. Alphen aan den Rijn:
Kluwer Law International & lanpain, R. & Hendrickx, F. & Plessen, W.
& Dongelen, H. van (2011) Sociaal recht: tussen behoud en
vernieuwing. Zutphen: Uitgeverij Paris]**
Heerma van Voss, G.J.J.

Citation

Heerma van Voss, G. J. J. (2011). 'Sociaal recht: tussen behoud en vernieuwing'
[Bespreking van: Blanpain, R. & Hendrickx, F. & Plessen, W. & Dongelen, H. van (2011)
Labour Law between Change and Tradition. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law
International & lanpain, R. & Hendrickx, F. & Plessen, W. & Dongelen, H. van (2011)
Sociaal recht: tussen behoud en vernieuwing. Zutphen: Uitgeverij Paris]. *Tijdschrift Recht
En Arbeid*, 10, 35-36. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/18208>

Version: Not Applicable (or Unknown)
License: [Leiden University Non-exclusive license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/18208>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Sociaal recht: tussen behoud en vernieuwing

86

Sociaal recht: tussen behoud en vernieuwing

W. Plessen, H. van Drongelen & F. Hendrickx (red.)
Zutphen: Uitgeverij Paris 2011
483 p.
ISBN 9789490962173
€ 59,50

Labour Law between Change and Tradition

R. Blanpain & F. Hendrickx (eds.)
Bulletin of Comparative Labour Relations No. 78
Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International 2011
xvii + 198 p.
ISBN 9789041134240.
\$ 142.00

Korte schets inhoud en beoordeling

De na een 24-jarig hoogleraarschap scheidende Tilburgse hoogleraar Antoine Jacobs viel de bijzondere eer te beurt om twee vriendenboeken te ontvangen: een Nederlands- en een Engelstalig. De titel van de beide boeken handelt over behoud en verandering, eigenlijk dezelfde titel als in 1972 gekozen is voor de bundel voor Van der Ven (*Recht als instrument van behoud en verandering*), kennelijk een thema dat ons altijd weer boeit. Verder valt op dat in de Engelse editie de *change* voorop staat en in de Nederlandse het behoud.

Hoewel dit type boeken zijn aardigheid nu juist mede ontleent aan de verscheidenheid van de bijdragen en een gemeenschappelijk thema dus meestal wat gezocht is, typeert deze titel wel de adressant van de bundel. In zijn publicaties wisselt Jacobs immers radicale voorstellen tot verandering af met soms juist opvallend behoudende standpunten. De Engelstalige bundel reflecteert de bij Nederlandse arbeidsrechtbeoefenaren wellicht minder bekende internationale activiteiten en publicaties van Jacobs, die een fenomenaal beoefenaar is van de rechtsvergelijking. Voor Nederland is zijn proefschrift uit 1986 *Het recht op collectief onderhandelen* nog steeds zijn onbetwiste meesterwerk, al schreef hij daarnaast juweeltjes als het preadvies voor de Vereniging voor Arbeidsrecht over doorwerking van internationale normen en boeken over collectief arbeidsrecht, sociale rechten in Amerika en het Duitse arbeidsrecht, naast artikelen in tijdschriften waarin vaak een diepgaande visie werd gegeven op diverse sociaalrechtelijke problemen. Wetenschappelijk gezien zijn de internationale boeken die vaak in een collectief zijn vervaardigd, zoals *The making of Labour Law in Europe* (1986) en *The transformation of Labour Law in*

Europe (2009), respectievelijk aan het begin en aan het einde van zijn periode als hoogleraar gepubliceerd, nog belangrijker.

Afscheidsbundels zoals deze hebben het voordeel dat zij vaak wat loskomen van de drukte van alledag en op meer beschouwende wijze stilstaan bij de ontwikkeling van het vakgebied. Zij zijn vaak minder goed terug te vinden dan tijdschriftartikelen of boeken in series, maar juist daarom belangrijk om niet te missen als er interessante artikelen in staan. En mogelijk bemerkt men pas later wat werkelijk waardevol is op de langere termijn.

De auteurs die een bijdrage leverden aan de beide bundels hebben zoals gebruikelijk soms aangesloten bij onderwerpen waarvoor de gelauwerde bijzondere belangstelling heeft getoond. In dit geval betreft dit bijvoorbeeld het cao-recht (Plessen, Beltzer, Sprengers) en stakingsrecht (Boonstra en Hepple in de Engelse bundel). Sommige auteurs sluiten aan bij zijn katholieke geloof door te schrijven over de identiteitsgebonden werkgever (Zondag) of de katholieke sociale leer (Vonk over de encycliek *Rerum Novarum* en Dorssemont in de Engelse bundel in het algemeen). Anderen knopen aan bij de pensioengerechtigde leeftijd van de auteur (Van Slooten over de rechtsverhouding met gepensioneerde werknemers, Lanting over het doorwerken na de pensioengerechtigde leeftijd, Blanpain in de Engelse bundel over leeftijdsdiscriminatie) of diens gewoonte om regelmatig sabbat verlof op te nemen (Jellinghaus). Een groot aantal schrijvers haakt aan bij de belangstelling van Jacobs voor het Europese recht. Dit betreft het Europees sociaal model (Blanpain), de Grondwet en het Verdrag van Lissabon (Hendrickx, ook in de Engelse bundel evenals daar Veneziani), maar ook allerlei deelonderwerpen zoals veiligheid en gezondheid (Jaspers), implementatie van Europees sociaal recht (Steyger), en grensoverschrijdende situaties (Montebovi, Franssen). Dan is er een aantal auteurs dat een eerder door Jacobs ingenomen standpunt nog eens tegen het licht houdt, zoals Verburg over concernwerkgeverschap, Duk over ontslag wegens dringende redenen, Houwerzijl over maximering van de lonen voor topfunctionarissen en Houweling & Loonstra over het concurrentiebeding. Ten slotte zijn er nog auteurs die onderwerpen hebben gekozen die meer bij hun eigen belangstelling of onderzoeksresultaten aansluiten, zoals Vranken over de rechtswetenschappelijke onderzoeker, Van Drongelen over de Arbeidsinspectie, Pennings en in de Engelse bundel Rebhahn over de arbeidsovereenkomst, Vriesendorp over de curator, Van Rijs over de Wet arbeid vreemdelingen en nog een aantal van de Engelstalige auteurs. Verder sluiten diverse auteurs aan bij de historische belangstelling van de gepensioneerde. Wilthagen heeft de geschiedenis van de beoefening van het sociaal recht in Tilburg geschreven, hetgeen aardig is omdat dit soort zaken lang niet altijd wordt vastgelegd. Bosse gaat in op het in België nog steeds gangbare onderscheid tussen arbeiders en bedienden, Ojeda-Avilés in de Engelse bundel over het ontstaan van het arbeidscontract in de 19e eeuw in

1 Prof. mr. G.J.J. Heerma van Voss is redacteur van dit tijdschrift.

Zuid-Europa en Weiss in de Engelse bundel over de invloed van de Duitse Juristenvereniging op de ontwikkeling van het arbeidsrecht. Ten slotte is er dan nog een aantal bijdragen van jongere onderzoekers, waarvan mij vooral opviel die van Zekic, die een normatief kader voor het arbeidsrecht probeert te formuleren.

Nog interessanter wordt het als de auteurs elkaar gaan tegenspreken. Zo bespreekt Asscher-Vonk het 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' in de Nederlandse bundel tamelijk welwillend, terwijl bij Däubler in de Engelse bundel het wantrouwen tegen *corporate social responsibility* van elke bladzijde afdruipt, waarbij hij de arbeidsrechtjuristen die dit pad betreden voorhoudt dat dit alleen een manier is om extreem onrecht in zeer beperkte gevallen aan te pakken.

Ook tussen andere auteurs zijn grote verschillen in benadering te constateren. Zo kwalificeert Blanpain Europa sociaal gezien als 'een lege doos', terwijl Hendrickx de resultaten tot nog toe 'best betekenisvol' acht. Zowel in theorie als in de praktijk is het in zijn visie 'al een heel stuk opgeschoten'. Wellicht dat hierin een verschil doorklinkt tussen de oude meester van de grote gebaren en de jongere, meer pragmatische onderzoeker.

Belang voor de praktijk

Eens heb ik een Maastrichtse student die zeer in het arbeidsrecht was geïnteresseerd, gewezen op het Instituut voor Arbeidsrecht in de EU te Trier, dat over een gigantische rechtsvergelijkende bibliotheek beschikt. Na enige aarzeling bezocht hij deze inderdaad, waarna ik een mail van hem ontving met de mededeling: 'U had gelijk, dit is het walhalla voor de in het arbeidsrecht geïnteresseerde.' Zo is het ook met deze boeken. Voor de echte specialist in het arbeidsrecht is het smullen. Voor de beoefenaar van de arbeidsrechtpraktijk zou ik denken dat de Nederlandse bundel ook belangrijk is, omdat de bijdragen ingaan op diverse actuele onderwerpen en een goed overzicht geven van een groot aantal hedendaagse discussiepunten. De Engelstalige bundel is met name van belang voor degenen met een internationale praktijk. Bestudering daarvan geeft meer inzicht in de internationale arbeidsverhoudingen en de verschillen tussen de landen. En verder zijn beide boeken natuurlijk *collector's items* voor iedere liefhebber van het vak.